

**Wymagania edukacyjne zintegrowane z programem nauczania
z przedmiotu historia dla klasy 5
Szkoły Podstawowej nr 2 im. Edwarda hr. Raczyńskiego w Komornikach**

Wymagania zostały zmodyfikowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 28.06.2024 r. (Dz.U. poz. 996)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Dział1: Początki cywilizacji				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie • wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji • rzymski system zapisywania liczb <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), historia, tysiąclecie • zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prehistoria, epoka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym historia różni się od prehistorii • wymienić epoki należące do prehistorii i historii • przedstawić ramy chronologiczne epok historycznych 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: chronologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny 		
<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rewolucja neolityczna 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: paleolit (starsza epoka kamienna), neolit 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe zajęcia ludzi epoki paleolitu i neolitu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ramy chronologiczne epoki paleolitu i neolitu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie rewolucji neolitycznej

<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu • porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym 	<p>(młodsza epoka kamienna), rzemiosło</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić skutki rewolucji neolitycznej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce paleolitu i neolitu • wyjaśnić, dlaczego zmiany w sposobie życia ludzi epoki neolitu nazwano rewolucją neolityczną 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować epokę paleolitu i neolitu 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Mezopotamia, Żyzny Półksiężyc <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Żyzny Półksiężyc • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu (Mezopotamii), cywilizacje nad wielkimi rzekami (Indie i Chiny) 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: pismo obrazkowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić wspólne cechy pierwszych cywilizacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: społeczeństwo, miasto-państwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić osiągnięcia Sumerów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: cywilizacja, podział pracy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania mieszkańców doliny Indusu oraz Chin 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów
<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: państwo, faraon, monarchia <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • system sprawowania władzy w Egipcie • organizację społeczeństwa w starożytnym Egipcie • rodzaje pisma stosowane w starożytnym Egipcie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: danina • na czym polegała trudność w posługiwaniu się pismem hiero-glicycznym <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ustrój, wezyr, prowincja • z czego wynikała i na czym polegała nieograniczona władza faraona 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: monarchia despotyczna <p>Uczeń potrafi:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu • przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie • rozpoznać starożytne pismo egipskie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pisarz, hieroglify, papirus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w czasie istnienie monarchii w Egipcie • wytłumaczyć, co oznacza stwierdzenie, że Egipt był darem Nilu i jakie znaczenie miała ta rzeka dla starożytnego Egiptu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić uprawnienia faraona • wyjaśnić, jaką rolę w państwie egipskim odgrywali pisarze 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej • scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować funkcjonowanie państwa egipskiego
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • głównych bogów starożytnego Egiptu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system wierzeń w Egipcie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: balsamowanie, sarkofag <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon • opowiedzieć, w jaki sposób faraonowie próbowali zapewnić sobie życie wieczne 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić jedną z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy • przedstawić wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: sąd Ozyrysa, tzw. Księga Umarłych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok • omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina

<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Abrahama, Dawida, Salomona <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Biblia, monoteizm (jedynobóstwo), Stary Testament, Nowy Testament, judaizm, Dekalog <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić różnicę między monoteizmem a politeizmem • wskazać na mapie Palestynę, królestwo Judy, królestwo Izraela oraz Jerozolimę 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • symbole judaizmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Ziemia Obiecana, Izrael • dwoistość znaczenia słowa Żydzi <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie pierwsze siedziby Żydów • scharakteryzować system wierzeń w starożytnym Izraelu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Biblia hebrajska, Tora <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie Biblii • podać różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty związane z dziejami Żydów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: tzw. niewola babilońska • z czego wynika ostrożność, z jaką historycy podchodzą do Biblii jako źródła historycznego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie Biblii w dziejach ludzkości 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o losach narodu żydowskiego
<p>Dział2: Starożytna Grecja</p>				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Peryklesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: polis, demokracja • na czym polegała demokracja ateńska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Grecję i Ateny 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zgromadzenie ludowe, rada pięciuset, sąd ludowy, ostracyzm • na czym polega wyjątkowość demokracji ateńskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Hellada, Hellenowie, barbarzyńcy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować organizację polityczną starożytnej Grecji • przedstawić procedurę ostracyzmu • porównać pozycję mężczyzny, kobiety i niewolnika w społeczeństwie ateńskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację społeczeństwa w Atenach peryklejskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Grecy nie utworzyli jednego państwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować strukturę społeczeństwa Grecji

			<ul style="list-style-type: none"> dostrzec różnice między demokracją ateńską a demokracją współczesną 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> najważniejszych bogów greckich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: bogowie olimpijscy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie Olimp wyjaśnić, jak mieszkańcy Grecji wyobrażali sobie bogów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> bohaterów mitów greckich: Prometeusza, Heraklesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: mitologia, mit, heros, Hades <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie Delfy wymienić główne cechy religii starożytnych Greków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> dziedziny życia i zajęcia, którym patronowali bogowie greccy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować system wierzeń w Grecji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Chaos, Tartar, wyrocznia, Pytia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić wyobrażenia Greków na temat życia po śmierci 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę, jaką w greckiej religii odgrywała mitologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wytłumaczyć, w jakim celu Grecy korzystali z wyroczni
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 776 p.n.e. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: igrzyska olimpijskie, olimpiada <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Olimpię przedstawić najważniejsze podobieństwa i różnice między igrzyskami rozgrywanymi w starożytności i współcześnie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> dyscypliny sportowe rozgrywane podczas starożytnych igrzysk olimpijskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: dyscypliny lekkoatletyczne, ciężka atletyka, wieniec oliwny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy starożytnych igrzysk olimpijskich dostrzec na przykładzie igrzysk olimpijskich wpływ 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> zasady obowiązujące zawodników uczestniczących w starożytnych igrzyskach olimpijskich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić zasady organizacji igrzysk 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pokój boży, atleci cele wychowania starożytnych Greków <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać budowle odnoszące się do sportowego i religijnego charakteru igrzysk 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: gimnazjon, stadion rolę i charakter igrzysk organizowanych w starożytnej Grecji <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić przebieg igrzysk olimpijskich

	starożytności na współczesność			
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Fidiasza, Homera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd ateńskiego Akropolu • wskazać różnice między grecką tragedią a komedią 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Sokratesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: filozofia, filozofowie przyrody • co oznacza stwierdzenie Sokratesa: <i>Wiem, że nic nie wiem</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru • wyjaśnić, czym zajmowali się pierwsi filozofowie • dostrzec wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: maska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd starożytnego teatru greckiego • wskazać wyrazy pochodzenia greckiego obecne we współczesnym języku polskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Myrona, Sofoklesa, Archimedesesa, Hipokratesa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o okolicznościach narodzin teatru • wymienić najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków • ocenić dokonania starożytnych Greków 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • streścić <i>Iliadę</i> i <i>Odyseję</i> • omówić działalność Sokratesa
Dział3: Antyczny Rzym				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 753 p.n.e., ok. 500 p.n.e. • postacie: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Imperium Rzymskie, legion, imperium, republika, cesarstwo 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bohaterów mitów rzymskich: Romulusa i Remusa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zgromadzenia ludowe, konsulowie, senat, senatorowie, trybun ludowy, prawo weta 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e. • legendę o założeniu Rzymu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: arystokracja <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o organizacji armii rzymskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację republiki rzymskiej • przedstawić organizację cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać republikę rzymską i demokrację ateńską

<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Italię i Rzym • zlokalizować w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego w II w. n.e. • wymienić elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty 			
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia mieszkańców starożytnego Rzymu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek Rzymian do niewolników 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różne grupy wchodzące w skład społeczeństwa rzymskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: proletariusze, niewolnik, wyzwoleniec, arystokraci <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwolenców w rzymskim społeczeństwie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uprawnienia kobiety i mężczyzny w rzymskiej rodzinie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze informacje na temat trybu życia arystokratów, proletariuszy, niewolników i wyzwolenców • opowiedzieć o życiu rzymskiej rodziny 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o wyglądzie Rzymu w starożytności
<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Forum Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Kolosium) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, do czego służyły amfiteatry i akwedukty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przykłady rozwiązań architektonicznych stosowanych przez Rzymian <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: łuk architektoniczny, kopia, Panteon, łuk triumfalny, termy, cyrk, łacina <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: bazylika, Circus Maximus, języki romańskie • znaczenie dróg w starożytnym Rzymie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd Forum Romanum • zinterpretować sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować osiągnięcia starożytnego Rzymu • przedstawić sposób budowy akweduktu • wyjaśnić, w jaki sposób Rzymianie budowali drogi 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Wergiliusza, Horacego, Owidiusza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, do czego służyły termy i cyrki • dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność 			
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 6 p.n.e., 30 n.e. • postać: Jezusa Chrystusa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: tolerancja religijna, Ewangelia, chrześcijaństwo, Kościół, chrześcijanie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Palestynę • opowiedzieć o życiu i działalności Jezusa Chrystusa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 64, 313, 380 • wybranych bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: apostoł <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne cechy systemu wierzeń starożytnych Rzymian • przedstawić metody prześladowania pierwszych chrześcijan • zlokalizować obszary rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w III–V w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Nerona, Konstantyna Wielkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Żydzi i Rzymianie prześladowali pierwszych chrześcijan 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: św. Pawła, św. Piotra <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych
Dział4: Czasy Średniowiecza				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 476, 1453 • postać: Justyniana I Wielkiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny podziału Imperium Rzymskiego na część zachodnią i wschodnią 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1054 <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 395 <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności powstania i rozwój Konstantynopola

<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Bizancjum, wielka schizma wschodnia, Kościół katolicki, Kościół prawosławny • przyczyny rozłamu chrześcijaństwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Konstantynopol • wymienić wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Hagia Sophia, spór o pierwszeństwo w Kościele <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w przestrzeni zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego • wymienić największe osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury • opowiedzieć o dokonaniach Bizancjum w dziedzinie architektury 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Germanie, tzw. Kodeks Justyniana <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd świątyni Hagia Sophia • scharakteryzować relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „Nowy Rzym”, ikona, patriarcha, klątwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności upadku cesarstwa bizantyjskiego • przedstawić dokonania Justyniana Wielkiego • przedstawić okoliczności, w których doszło do wielkiej schizmy wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić postać Justyniana Wielkiego
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 622 • postać: Mahometa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Arabowie, islam, muzułmanin, Koran <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę i Medynę • zlokalizować na mapie podboje dokonane przez Arabów od VII do IX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady islamu • przykłady osiągnięć cywilizacji arabskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ramadan, dżihad (święta wojna) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać warunki naturalne panujące na Półwyspie Arabskim • opowiedzieć o podbojach arabskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Al-Kaba, hidżra • rolę Arabów jako pośredników między cywilizacją Wschodu i Zachodu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować życie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. • wyjaśnić, co zadecydowało o sukcesach podbojów arabskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kalif, kalifat • wpływ religii na politykę ekspansji prowadzoną przez Arabów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system religijny stworzony przez Mahometa • opowiedzieć o osiągnięciach cywilizacji arabskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania islamu • dostrzec związki między islamem a judaizmem i chrześcijaństwem

	<ul style="list-style-type: none"> wskazać wyrazy pochodzenia arabskiego obecne we współczesnym języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie główne ośrodki polityczne Arabów dostrzec wpływ kultury islamskiej na Europę 		
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Karola Wielkiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: odrodzenie karolińskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie zasięg Imperium Karolińskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny, które skłoniły Chlodwiga do przyjęcia chrztu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie pierwsze siedziby Franków określić rolę chrześcijaństwa w umacnianiu państwa Franków wyjaśnić, w czym przejawiało się odrodzenie karolińskie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 756, 800 postacie: Chlodwiga, Pepina Krótkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o podbojach dokonanych przez Karola Wielkiego przedstawić okoliczności odnowienia zachodniego cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń rozumie</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: sztuki wyzwolone <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego scharakteryzować organizację państwa Karola Wielkiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównać Imperium Karolińskie ze starożytnym cesarstwem rzymskim ocenić rolę Karola Wielkiego w rozwoju cywilizacji europejskiej
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 843 postać: Ottona I postanowienia traktatu w Verdun <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Słowianie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie państwa powstałe w wyniku postanowień traktatu w Verdun 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: możnowładca, Święte Cesarstwo Rzymskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszary wchodzące w skład Świętego Cesarstwa Rzymskiego zlokalizować na mapie nowe państwa powstałe w Europie od IX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 962 postacie: Lotara, Karola Łysego, Ludwika Niemieckiego największe zagrożenia dla wczesno-średniowiecznej Europy <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Normanowie <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 955 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację polityczną w Europie od II połowy IX w. przedstawić okoliczności powstania Świętego Cesarstwa Rzymskiego scharakteryzować relacje między Słowianami a władcami niemieckimi 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak doszło do powstania Królestwa Niemiec i Królestwa Węgier

<ul style="list-style-type: none"> wymienić państwa słowiańskie utworzone w X w. 		<ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności rozpadu monarchii Karola Wielkiego opowiedzieć o dokonaniach Ottona I 		
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Grzegorza VII, Henryka IV postanowienia ugody w Wormacji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: inwestytura istotę sporu o inwestyturę <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić poglądy Grzegorza VII na temat pozycji papieża w Europie przedstawić poglądy Henryka IV na temat pozycji cesarza w Europie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1122 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> istotę sporu między Grzegorzem VII a Henrykiem IV <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaki wpływ na pozycję papieża i cesarza w Europie miał spór o inwestyturę 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1059, 1077 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: konklawe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować sytuację panującą we wczesno-średniowiecznym Kościele 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pastorał, reforma kluniacka, kardynał, antypapież <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić założenia reformy kluniackiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić relacje między papieżem a cesarzem do X w. opisać przebieg sporu o inwestyturę
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Urbana II nazwy zakonów rycerskich utworzonych przez krzyżowców <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: krucjata (wyprawa krzyżowa), zakon rycerski cele istnienia zakonów rycerskich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1095, 1096, 1099 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Turcy seldżuczcy znaczenie Jerozolimy dla wyznawców trzech wielkich religii monoteistycznych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny krucjat 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: krzyżowiec <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić przebieg pierwszej krucjaty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1204, 1291 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: rekonkwista <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić okoliczności, w jakich Jerozolima i Palestyna znalazły się w rękach Turków seldżuckich 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować organizację państw założonych przez krzyżowców przedstawić przebieg i skutki czwartej wyprawy krzyżowej

<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie państwa założone na Bliskim Wschodzie przez krzyżowców 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić skutki wypraw krzyżowych 		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co wydarzyło się na synodzie w Clermont 	
<p>Dział5: Społeczeństwo średniowiecznej Europy</p>				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> stany średniowiecznego społeczeństwa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: stan, rycerstwo, lenno, senior, wasal, feudalizm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić prawa oraz obowiązki seniora i wasala 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne feudalizmu podstawowe zasady obowiązujące w systemie feudalnym <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: suzeren, poddany, hołd lenny, inwestytura, rozdrobnienie feudalne zasady, na jakich opierała się organizacja społeczeństwa średniowiecznej Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić zależności społeczne oparte na prawie lennym 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: ciężkozbrojny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> określić cechy charakterystyczne feudalizmu wyjaśnić, jak przebiegała uroczystość nadania lenna 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ feudalizmu na sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną średniowiecznej Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić proces kształtowania się rycerstwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić funkcjonowanie systemu feudalnego
<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rycerz, rycerz bez skazy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić cechy charakterystyczne wzoru 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> najważniejsze elementy zabudowy średniowiecznego zamku <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> elementy uzbrojenia średniowiecznego rycerza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: paż, giermek 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę Kościoła w zmianie wizerunku średniowiecznego rycerza <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć, jak wyglądała uroczystość pasowania na rycerza

<p>osobowego średniowiecznego rycerza</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: turniej rycerski, rozejm boży, pasowanie na rycerza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie były cele organizowania turniejów rycerskich 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o przebiegu turnieju rycerskiego • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować zamek średniowieczny • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem • przedstawić wychowanie dziewczynek w średniowieczu i pozycję kobiety w średniowiecznym społeczeństwie 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze budowle średniowiecznego miasta • główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast • rodzaje prac wykonywanych przez średniowiecznych chłopów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mury miejskie, rynek, ratusz, mieszczanin, cech <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym różniło się średniowieczne miasto od średniowiecznej wsi 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupy społeczne zamieszkujące średniowieczne miasto <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: baszta, patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, pańszczyzna, dziesięcina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kto i w jaki sposób zarządzał średniowiecznym miastem • przedstawić pozycję chłopów na tle pozycji przedstawicieli innych stanów społecznych • wyjaśnić znaczenie cechów w życiu gospodarczym miasta 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prawa miejskie, sołtys <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia w średniowiecznym mieście • przedstawić warunki życia w średniowiecznej wsi 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czeladnik, majstersztyk <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować mieszkańców średniowiecznego miasta i ich życie • scharakteryzować stan chłopski w średniowieczu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd średniowiecznego miasta • porównać kulturę miejską z kulturą rycerską
<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń zna:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • nazwy największych zakonów w średniowiecznej Europie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: średniowieczny uniwersalizm, benedyktyni, franciszkanie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić istotę średniowiecznego uniwersalizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • cechy charakterystyczne stylu romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: styl romański, styl gotycki, ostrołuki, uniwersytet <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnić styl romański od gotyckiego • podać przykłady budowli w stylu romańskim i gotyckim • wymienić miasta, w których powstały pierwsze uniwersytety 	<ul style="list-style-type: none"> • ramy chronologiczne występowania stylu romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: zakon żebraczy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd klasztoru w Sankt Gallen • wyjaśnić przyczyny powstania uniwersytetów 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: św. Benedykta, św. Franciszka z Asyżu • główne zalecenia reguły zakonnej benedyktynów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: reguła • znaczenie religii i Kościoła w funkcjonowaniu średniowiecznego społeczeństwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić rolę uniwersytetów 	<ul style="list-style-type: none"> • wkład benedyktynów w rozwój kultury średniowiecznej Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne założenia działalności średniowiecznych zakonów
<p>Dział6: Polska Pierwszych Piastów</p>				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 966, 972 • postacie: Mieszka I, Dobrawy • nazwy plemion zamieszkujących ziemie polskie w IX w. • legendy dotyczące początków państwa polskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Słowianie, Piastowie, Polanie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: ok. 960 • ramy chronologiczne panowania dynastii Piastów w Polsce <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: plemię, monarchia patry-monialna, drużyna • dlaczego o Polsce w X w. mówi się państwo Mieszka I • znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka dla państwa polskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Hodona • grupy społeczne zamieszkujące państwo Mieszka I <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakich okolicznościach władzę na ziemiach polskich przejęli Piastowie • przedstawić okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację państwa Mieszka I 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić polityczne i militarne dokonania władcy po przyjęciu chrztu

<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie obszar państwa Polan oraz terytorium państwa Mieszka I na początku i pod koniec jego panowania • wymienić najważniejsze przyczyny chrztu Polski • wskazać na mapie Cedynię 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie zmiany w państwie i w społeczeństwie spowodował chrzest Mieszka • wymienić tereny podbite przez Mieszka I 			
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1000, 1025 • postacie: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha • decyzje dotyczące organizacji kościelnej w Polsce podjęte przez papieża <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: zjazd gnieźnieński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o zjeździe gnieźnieńskim • wskazać na mapie arcybiskupstwo i biskupstwa utworzone w Polsce w 1000 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 997 • postać: Ottona III <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Prusowie, wyprawa misyjna • znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla rozwoju organizacji kościelnej i państwowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego • przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1002–1018 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: wojna podjazdowa • przyczyny, które skłoniły księcia Bolesława do zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wygląd i uzbrojenie wojownika należącego do drużyny książęcej • przedstawić rozwój terytorialny państwa Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1004, 1018 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić skutki zjazdu gnieźnieńskiego • przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wyprawy na Kijów • ocenić polityczne znaczenie koronacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę i znaczenie drużyny książęcej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg i skutki wyprawy misyjnej biskupa Wojciecha • przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-niemieckich w latach 1002–1018 • ocenić dokonania Bolesława Chrobrego
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przykładowe obowiązki mieszkańców najdawniejszej Polski 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadania drużyny książęcej <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produkty wchodzące w skład jadłospisu mieszkańców Polski 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia mieszkańców Polski pierwszych Piastów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować państwo pierwszych Piastów

<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie było przeznaczenie grodów w państwie pierwszych Piastów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację państwa polskiego w X i XI w. • przedstawić strukturę i zadania mieszkańców Polski w X i XI w. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zależności między księciem, drużyną a mieszkańcami w państwie Mieszka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd grodu na Ostrowie Lednickim 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać życie i obyczaje mieszkańców Polski w X i XI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić wpływ chrztu i tworzenia się państwowości polskiej na życie mieszkańców państwa pierwszych Piastów
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1031 • postacie: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, biskupa Stanisława <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przyczyny kryzysu państwa polskiego za panowania Mieszka II • przedstawić skutki powstania ludowego w Wielkopolsce i najazdu Brzetysława na ziemie polskie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1038, 1058, 1076 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: powstanie ludowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • synchronizować wydarzenia w Polsce z wydarzeniami w Europie Zachodniej w XI w. • przedstawić podłoże i konsekwencje konfliktu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób utrzymania wojska, który rozwinął się za panowania Kazimierza Odnowiciela • omówić zmiany terytorialne państwa pierwszych Piastów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1039, 1079 • postać: Brzetysława <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację na ziemiach polskich po śmierci Mieszka II • ocenić skutki polityki Bolesława Śmiałego w stosunku do cesarza Henryka IV 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1138 • postacie: Bolesława Krzywoustego, Anonima tzw. Galla • władców piastowskich rządzących Polską od X do XII w. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1108, 1109 • postacie: Władysława Hermana, Zbigniewa, Henryka V <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przyczyny sporu między Bolesławem a Zbigniewem i wyjaśnić, jaki był jego finał 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1079, 1102 • pojęcie: trybut <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie podział ziem polskich po śmierci Władysława Hermana • przedstawić charakter działań zbrojnych prowadzonych 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Bolesław Krzywousty zdecydował się na odbycie publicznej pokuty po śmierci Zbigniewa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg wojny Bolesława Krzywoustego z Niemcami 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie Pomorza dla funkcjonowania gospodarki państwa polskiego • ocenić dokonania Bolesława Krzywoustego

<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ustawa sukcesyjna, zasada senioratu, senior, dzielnica senioralna, dzielnice dziedziczne <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wydania ustawy sukcesyjnej • wskazać na mapie dzielnice utworzone na mocy ustawy sukcesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić żądania Henryka V wobec Bolesława • wskazać na mapie Głogów • przedstawić założenia ustawy sukcesyjnej • wskazać skutki wydania ustawy sukcesyjnej 	<p>przez Bolesława w czasie wojny z Niemcami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności podboju Pomorza 	
<p>Dział7: Polska</p>				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1228, 1230 • postać: Konrada Mazowieckiego • ramy chronologiczne rozbicia dzielnicowego Polski <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rozbitcie dzielnicowe Polski, Krzyżacy (zakon krzyżacki) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny i okoliczności pojawienia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Władysława Wygnańca • przyczyny upadku zasady senioratu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Inflanty <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę w okresie rozbicia dzielnicowego • przedstawić konsekwencje rozbicia dzielnicowego Polski 	<p>Uczeń zna</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1190, 1283 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego pojawienie się Krzyżaków było zagrożeniem dla państwa polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przejawy i skutki słabej obronności granic Polski w okresie rozbicia dzielnicowego • scharakteryzować działalność Krzyżaków prowadzoną na opanowanych terenach 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności wygnania Władysława z Polski • opowiedzieć o roli Brandenburgii i celach politycznych tego państwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować okres rozbicia dzielnicowego • przedstawić rozwój terytorialny państwa krzyżackiego • ocenić skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego dla państwa polskiego

<p>się Krzyżaków na ziemiach polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemię chełmińską 				
<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kolonizacja niemiecka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić ramy czasowe kolonizacji niemieckiej • wskazać na mapie obszary objęte kolonizacją niemiecką • przedstawić skutki kolonizacji niemieckiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Henryka Brodatego • podstawowe założenia lokacji na prawie niemieckim <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czynsz, wolnizna, prawo składu • na czym polegała lokacja na prawie niemieckim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać szanse i zagrożenia dla Polski i Polaków wynikające z pojawienia się dużej grupy ludności obcej językowo i kulturowo • wymienić towary sprzedawane przez mieszkańców Polski, a także sprowadzane do Polski ze Wschodu i z Zachodu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: gospodarka towarowo-pieniężna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić politykę Henryka Brodatego • wyjaśnić, jak doszło do powstania gospodarki towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny, które skłaniały osadników niemieckich do przybywania na ziemię polskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój cywilizacyjny Śląska w XIII w. • dostrzec związki między rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację gospodarczą miast i wsi w XIII w.
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przedstawicieli społeczeństwa polskiego, którzy popierali ideę zjednoczenia ziem polskich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1241 • postać: Henryka Pobożnego <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Wincentego Kadłubka <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1238, 1240 • postać: Czyngis-chana <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić rolę Kościoła w utrzymaniu jedności ziem polskich

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, z jakich powodów niektóre grupy społeczeństwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Mongołowie (Tatarzy) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać armię mongolską z europejskim rycerstwem 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie klęski w bitwie pod Legnicą dla przebiegu procesu zjednoczenia ziem polskich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o przebiegu bitwy pod Legnicą • opisać uzbrojenie wojownika mongolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, przebieg i skutki najazdu Mongołów na ziemie polskie • scharakteryzować rolę Kościoła w procesie zjednoczenia ziem polskich 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1320 • postać: Władysława Łokietka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami państwa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1296, 1300, 1308, 1309, 1331 • postać: Przemysła II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rzeź Gdańska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do śmierci Przemysła II • wskazać na mapie zasięg terytorialny państwa Przemysła II • wymienić etapy zjednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1295, 1305, 1327–1332 • postać: Wacława II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: starosta, proces w Inowrocławiu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Przemysła II • scharakteryzować rządy Wacława II 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić panowanie Władysława Łokietka
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1333, 1364, 1370 • postać: Kazimierza Wielkiego <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1343 • najważniejsze zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego po 1333 r. • postanowienia pokoju w Kaliszu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyrok sądu papieskiego w Warszawie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: proces w Warszawie, statuty praw 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1339, 1340 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej • ocenić dokonania Kazimierza Wielkiego

<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: uniwersytet, zjazd monarchów w Krakowie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w okresie panowania Kazimierza Wielkiego • wyjaśnić przyczyny założenia Akademii Krakowskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pokój wieczysty w Kaliszu, tolerancja religijna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić rolę Kazimierza Wielkiego w tworzeniu pozycji Polski w Europie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić dokonania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej 	<p>w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej</p>
<p>Dzisiaj: Polska i Litwa</p>				
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1370, 1385, 1386 • postacie: Jadwigi Andegaweńskiej, Władysława Jagiełły • postanowienia umowy o unii zawartej w Krewie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: unia personalna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej • wskazać na mapie państwo polsko-litewskie po zawarciu unii 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1384 • postać: Ludwika Węgierskiego • wrogów Wielkiego Księstwa Litewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzyści wynikające z unii dla Polski i dla Wielkiego Księstwa Litewskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności zawarcia unii personalnej między Polską i Węgrami • wskazać na mapie państwo polsko-węgierskiej powstałe w wyniku unii personalnej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1400 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Uniwersytet Jagielloński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny nadania przez Ludwika Węgierskiego przywileju polskiemu rycerstwu • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do odnowienia Akademii Krakowskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bojarzy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Ludwika Węgierskiego jako króla Polski • przedstawić najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej

	oraz Wielkie Księstwo Litewskie			
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1409–1411, 15 VII 1410, 1411 • siły walczące w bitwie pod Grunwaldem po stronie polsko-litewskiej oraz krzyżackiej • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wielka wojna, pierwszy pokój toruński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Grunwald • wskazać na mapie miejsca związane z postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie polsko-litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Jagiełły • wyjaśnić okoliczności wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić relacje między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii • dostrzec dysproporcje między zwycięstwem grunwaldzkim a postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego • wyjaśnić przyczyny klęski Krzyżaków pod Grunwaldem 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego unia polsko-litewska negatywnie odbiła się na sytuacji politycznej zakonu krzyżackiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd zamku krzyżackiego w Malborku • przedstawić przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić skutki wielkiej wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1454, 1466 • postacie: Władysława Warneńczyka, Kazimierza Jagiellończyka • okres, w którym istniała w Polsce monarchia dziedziczna • postanowienia drugiego pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1444, 1453 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Związek Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie • charakter monarchii Jagiellonów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1440 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Turcy osmańscy, wojsko najemne <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizować na mapie imperium Turków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1434, 1447, 1462 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie klęski warneńskiej dla unii Polski z Węgrami oraz z Litwą <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg wojny z Turcją • ocenić znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla dalszego rozwoju państwa polskiego

<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: monarchia dziedziczna, monarchia elekcyjna, wojna trzynastoletnia, drugi pokój toruński, lenno, Prusy Zakonne, Prusy Królewskie • charakter monarchii Jagiellonów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie tereny odzyskane przez Polskę w wyniku wojny trzynastoletniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny wybuchu wojny z Krzyżakami 	<p>osmańskich i państwa zagrożone ich najazdem</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg wojny trzynastoletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegało zagrożenie tureckie w Europie w XV w. • przedstawić okoliczności zawarcia drugiej unii Polski z Węgrami • wyjaśnić okoliczności klęski w bitwie pod Warną • zanalizować przyczyny i skutki wystąpienia Związku Pruskiego przeciw Krzyżakom 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stany sejmujące w sejmie walnym oraz ich uprawnienia <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przywilej, szlachta, przywilej szlachecki, posłowie, sejm walny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić wpływ przywilejów na pozycję króla w Polsce 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Mikołaja Kopernika <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: tolerancja religijna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Mikołaja Kopernika 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Wita Stwosza, Pawła Włodkowica, Jana Długosza • główne narodowości i wyznania w Polsce średniowiecznej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny istnienia tolerancji religijnej w Polsce <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dorobek kultury schyłku średniowiecza w Polsce • przedstawić dokonania Pawła Włodkowica i Jana Długosza 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: szkoła parafialna, szkoła katedralna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu • opisać wygląd ołtarza Wita Stwosza • scharakteryzować działalność Akademii Krakowskiej w okresie późnego średniowiecza • 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuację przedstawicieli innych religii i wyznań w Europie Zachodniej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: stypendium <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić strukturę i funkcjonowanie średniowiecznego szkolnictwa • scharakteryzować społeczeństwo Polski późnego średniowiecza

Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów

Uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych obowiązują wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów, z pewnymi wyjątkami wynikającymi z posiadanej niepełnosprawności lub deficytów i uwzględniającymi zalecenia zawarte w opiniach i/lub orzeczeniach, tj.:

	formy dostosowania wymagań edukacyjnych:	warunki sprawdzania wiedzy i umiejętności:
uczeń słabosłyszący	<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> nauczyciel mówi zwrócony twarzą do ucznia; redukcja hałasu, spokojne tempo mowy; nieocenianie błędów wynikających z niedosłuchu.
uczeń słabowidzący	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie zadań opartych na pomocach wizualnych; powiększenie czcionki, przejrzysty wydruk; dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> powiększona czcionka, przejrzysty druk; materiały cyfrowe, wysoki kontrast; ograniczenie liczby detali w grafice; wydłużenie czasu;
uczeń ze spektrum Autyzmu	<ul style="list-style-type: none"> krótkie i jednoznaczne polecenia, unikanie metafor; sprawdzanie zrozumienia poleceń, parafraza; praca z materiałem wizualnym (obrazki, schematy); unikanie zadań wymagających rywalizacji; dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> wydłużenie czasu pracy; dzielenie zadań na etapy; ograniczenie bodźców; możliwość wyboru formy odpowiedzi: ustna/pisemna;
uczeń z orzeczeniem o potrzebie nauczania indywidualnego lub z opinią o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> ocenianie przede wszystkim przekazu i zrozumienia treści; możliwość odpowiedzi ustnej, dialogowej; wydłużony czas na wykonanie zadań;
uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:		
<ul style="list-style-type: none"> uczeń z dysgrafią 	<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> wydłużenie czasu pisania; ocena treści, nie estetyki pisma;

		<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pisania na komputerze; • odpowiedź ustna zamiast pisemnej.
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dysortografią 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • korzystanie ze słownika, kart wzorów; 	<ul style="list-style-type: none"> • nieobniżanie ocen za błędy ortograficzne w języku obcym; • zadania wyboru zamiast luk; • ocenianie komunikatywności.
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dysleksją 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • większa czcionka, czytelny układ strony; • mniej nowych słówek, częste powtórki; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu czytania; • ocena treści zamiast techniki czytania; • możliwość głośnego odczytania polecenia.
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dyskalkulią 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy;
uczeń-cudzoziemiec i uczeń z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą	<ul style="list-style-type: none"> • uproszczenie języka poleceń, unikanie idiomów; • wsparcie wizualne: obrazki, przykłady, słowniki obrazkowe; • ograniczenie liczby nowych słów; • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy; • dopuszczenie odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych; • weryfikacja zrozumienia poleceń pytaniami pomocniczymi; • ocenianie rozumienia, nie poprawności językowej.
uczeń z afazją	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • wsparcie wizualne: obrazki, przykłady, słowniki obrazkowe; • unikanie trudnych abstrakcyjnych pojęć; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • możliwość odpowiedzi nie na forum klasy; • błędy artykulacyjne nie wpływają na ocenę; • w razie trudności rezygnacja z odpowiedzi ustnych na rzecz pisemnych; • dzielenie materiału na mniejsze części;
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • mniej nowych słówek i struktur; • częste powtórzenia i odwołania do życia codziennego; • stosowanie stałych, powtarzalnych reguł i zasad – ten sam schemat zadań, testu, kartkówki; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające.
uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • proste i krótkie polecenia w testach; • ograniczenie liczby zadań, bez skomplikowanych struktur; • unikanie abstrakcyjnych konstrukcji językowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające.

	<ul style="list-style-type: none"> • częste powtórzenia i odwołania do życia codziennego; 	
uczeń z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną innymi przyczynami niż mózgowo porażenie dziecięce	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy; • dopuszczenie odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych; • weryfikacja zrozumienia poleceń pytaniami pomocniczymi;
uczeń z niepełnosprawnościami sprzężonymi	zalecenia zawarte w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym	
uczeń z niedostosowaniem społecznym lub zagrożony niedostosowaniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające; • ograniczenie bodźców;
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej i mutyzmem wybiórczym	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające; • ograniczenie bodźców;

Opracowanie:

zespół nauczycieli historii w składzie

Ariana Milecka - Szyszka

Piotr Napierała